Prima instanță: Judecătoria Orhei, sediul Central, (judecător: Alexandra Romanaș)
dosarul nr.2a-1414/2024

C U R T E A D E A P E L B Ă L Ț I
Colegiul civil şi de contencios administrativ

D E C I Z I E

28 noiembrie 2024 mun. Bălți
Instanța compusă din:
Președintele completului Grumeza Elena
Judecători Natalia Costaș și Grosu Stanislav
Grefier Inna Oineagra

examinând în ședință publică, apelul declarat de avocatul Nevreanschi Vladislav în interesele lui Morari Anatolii împotriva hotărârii judecătoriei Orhei, sediul Central din 10 mai 2024,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată formulată de Cernalevschi Alina către Morari Anatolii, cu privire la încasarea pensiei de întreținere a copilului minor,-

a c o n s t a t a t:

Pretenţiile reclamantului:

La data de 07 februarie 2023 reclamanta Cernalevschi Alina s-a adresat judecătoriei Orhei sediul Central cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Morari Anatolii cu privire la încasarea pensiei pentru întreținerea copilului minor *****, născut la *****, în sumă bănească fixă în mărime de 2000,00 lei, lunar, până la atingerea majoratului copilului minor.

În motivarea acţiunii, reclamanta a invocat că după desfacerea căsătoriei, domiciliul copilului minor ***** a fost stabilit cu mama Cernalevschi Alina.

A menționat că îngrijește, educă și întreține copilul minor, iar fostul soț nu participă cu nimic la creșterea și educarea copilului minor, iar pe parcursul ultimilor ani fostul soț nici nu a încercat să se vadă cu copilul sau să comunice cu el.

A susținut că potrivit informației de la Biroul Național de Statistică, valoarea minimă de existență pentru anul 2020, pentru un copil cu vârsta de 7-17 ani constituie 2 261,50 lei, iar pentru un copil cu vârsta de 1-6 ani constituie suma de 1 739,50 lei.

Ambii părinți poartă răspundere în egală măsură pentru dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală și socială a copilului.

Reclamanta a solicitat admiterea acțiunii, încasarea de la pârâtul Morari Anatolii în beneficiul ei, a pensiei pentru întreținerea copilului minor *****, născut la ***** în cuantum de 2 000,00 lei, lunar, începând cu data depunerii cererii de chemare în judecată până la atingerea vârstei majoratului de către copil.

Poziția instanței de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 10 mai 2023 acțiunea a fost admisă:

✓ S-a încasat de la Morari Anatolii în beneficiul reclamantei Cernalevschi Alina, pensia pentru întreținerea copilului minor ***** în mărime de 2 000,00 lei, începând cu data de 17 februarie 2023 şi până la atingerea majoratului copilului minor;

✓ S-a încasat de la Morari Anatolii în beneficiul statului, taxa de stat în mărime 720,00 lei, în partea pretenției privind încasarea pensiei de întreținere.

Solicitarea apelantului:

La data de 20.06.2023, avocatul Nevreanschi Vladislav în interesele lui Morari Anatolii a declarat apel motivat împotriva hotărârii Judecătoria Orhei (sediul Central) din 10 mai 2023, solicitând repunerea în termen a cererii de apel, casarea parţială a hotărârii primei instanțe, cu modificarea hotărârii primei instanțe.

Potrivit art.362 alin.(1) Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Prin încheierea Curţii de Apel Chişinău din 08.11.2023, cererea avocatului Nevreanschi Vladislav în interesele lui Morari Anatolii de repunere în termenul de declarare a apelului a fost admisă, fiind repus în termen.

Argumentele părților:

În motivarea apelului, apelantul a invocat că hotărârea judecatoriei Orhei, sediul Central din 10 mai 2023 una ilegală și nefondată.

Consideră că au fost încălcate normele de drept material și procedural, la fel, instanța de fond la judecarea cauzei a admis greșeli care au dus la soluționarea greșită a cauzei, iar instanța de fond a dat o apreciere arbitrară a probelor, lipsind totalmente apelantul de dreptul a participa în proces și a prezenta probe.

Susține că erorile comise de instanța de fond au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului cum ar fi dreptul la un proces echitabil, Codul de procedura civilă și art.6 CEDO.

Ședințele judiciare cât și cercetarea judecătorească a avut loc în absența pârâtului/apelantului Morari Anatolii care nu a fost citat legal și nici nu a cunoscut despre procesul dat, nu a făcut cunoștință cu cererea de chemarea de judecată argumentele și probele anexate.

Despre hotărârea judecătorească a aflat întâmplător la data de 26 mai 2023 când executorul judecătoresc i-a blocat cardurile bancare.

Remarcă faptul că apelantul Morari Anatolii se află în ***** și activează în calitate de ***** și salariu acestuia constituie ***** pe lună.

Cu referire la cele invocate, menționează că instanța urma sa încaseze ¼ din toate veniturile a pârâtului/apelantului adică: 1 250,00 lei pentru întreținerea copilului minor.

Reclamanta/Intimata Cernalevschi Alina deținea datele de contact a apelantului, și cum arată practica, instanța prin rețele de socializare, apeluri, întreprinde toate masurile în vederea anunțării părților la proces despre acțiune înaintată, data și ora ședințelor stabilite, iar când pârâtul este de negăsit după epuizarea tuturor căilor accesibile și legale, se recurge la citarea publică pârâtului.

Intimata nu a prezentat datele menționate instanței, nu a anunțat pe Morari Anatolii dar și instanța de fond nu a considerat de cuviință să solicite datele de contact examinând cu încălcări prezenta cauza civilă.

În asemenea situație, consideră că nu poate fi vorba despre un proces echitabil, obiectiv și imparțial instanța de fond, luând integral poziția reclamantei ignorând drepturile, argumentele și poziția pârâtului/apelantului.

Susține că apelantul a fost mereu pilonul familiei, având legătură strânsă fizică și spiritual-morală cu soția și copilul, care vigilent și cu bună-credință a avut grijă de buna stare a familiei, a întreținut-o exclusiv financiar și sub toate aspectele - instanța de fond era obligată cu strictețe să întreprindă toate masurile legale de a înștiința pârâtul/apelantul despre examinarea cauzei civile fără ca sa-și permită să admită cererea de chemare in judecata încălcând astfel absolut toate drepturile procesuale și Constituționale a lui Morari Anatolii.

La moment, reclamanta/intimată Cernalevschi Alina nu-i permite lui Morari Anatolii sa comunice cu copilul lor comun, ba mai mult fără a-l înștiința a plecat împreuna cu copilul peste hotarele Republicii Moldova în direcție necunoscută fără măcar să anunțe tatăl copilului.

Remarcă faptul ca până în prezent toate cheltuielile și întreținerea familiei în exclusivitate erau pe umerele apelantului Morari Anatolii, intimata neavând careva venituri.

La acest capitol, instanța de fond doar a copiat normele din CPC RM, însă nu a argumentat de loc de unde s-a ajuns la suma de 2 000,00 lei pentru copil în vârsta de 3 ani când tata copilului are salariu mai mic de 5 000,00 lei, nu înțelege de ce sumele nu au fost verificate, de ce suma este aceeași care a fost încasata și conform vârstei copiilor și localității unde locuiesc, constatând astfel că examinarea cauzei a avut loc superficial.

În drept și-a întemeiat prezentul apel pe prevederile art. 357, 358, 360, 362, 364, 365, 387, 388 Codul de Procedura Civila al Republicii Moldova.

În cadrul ședinței de examinare a cererii în instanța de apel, părțile nu s-au prezentat, nu au anunțat motivele imposibilității neprezentării sale, avocatul Nevreanschi Vladislav în interesele lui Morari Anatolii, la data de 25.11.2024, prin intermediul Direcției de Evidență și Documentare Procesuală a Curții de Apel Bălți a depus o cerere prin care a solicitat examinarea cauzei în lipsă.

În conformitate cu dispozițiile art. 379 alin. (2) Cod procedură civilă, neprezentarea în şedinţa de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanţilor acestora, precum şi a unui alt participant la proces, citaţi legal despre locul, data şi ora şedinţei, nu împiedică judecarea apelului. În consecință, coroborând normele enunțate, Colegiul civil a considerat posibilă examinarea apelului în lipsa părților neprezente.

Aprecierea instanţei de apel:

Analizând argumentele apelului în raport cu materialele cauzei, audiind depozițiile participanților la proces, colegiul civil consideră că apelul urmează a fi respins cu menținerea hotărârii instanței de fond din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. 385 lit.a) Cod de procedură civilă, instanţa de apel, după de judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să mențină hotărârea primei instanţe.

Prima instanţă a examinat pricina sub toate aspectele, cu respectarea normelor de drept material şi procedural, apreciind la justa valoare probele administrate în conformitate cu

prevederile art. 130 Cod de procedură civilă, RM şi a pronunțat o hotărâre legală şi întemeiată.

În cadrul examinării cauzei, instanţa a constatat că potrivit Hotărârii Judecătoriei Orhei, sediul Central din 15 aprilie 2021, cererea de chemare în judecată depusă de către Morari Alina împotriva lui Morari Anatolii, intervenient accesoriu Direcția Generală Asistență Socială și Protecția Familiei Orhei cu privire la desfacerea căsătoriei și stabilirea domiciliului copilului minor a fost admisă, căsătoria dintre Morari Anatolii și Morari Alina, încheiată la *****, înregistrată la ***** cu nr. 19 a fost desfăcută, iar locul de trai al copilului minor ***** a fost determinat cu mama - Morari Alina (f.d. 19).

Potrivit certificatului de naștere seria NA-VI *****, ***** a.n. ***** are ca părinți pe tata-Morari Anatolii și mama-Morari Alina (f.d. 7).

Conform certificatului de divorț nr. D-IV *****din 14.10.2021, căsătoria dintre Morari Anatolii și Morari Alina a fost desfăcută, numele după divorț a Morari Alina a fost schimbat în *****(f.d. 6).

La data de 07 februarie 2023 reclamanta Cernalevschi Alina s-a adresat judecătoriei Orhei sediul Central cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Morari Anatolii cu privire la încasarea pensiei pentru întreținerea copilului minor *****, născut la *****, în sumă bănească fixă în mărime de 2000,00 lei, lunar, până la atingerea majoratului copilului minor.

Prin hotărârea Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 10 mai 2023 acțiunea a fost admisă, s-a încasat de la Morari Anatolii în beneficiul reclamantei Cernalevschi Alina, pensia pentru întreținerea copilului minor ***** în mărime de 2 000,00 lei, începând cu data de 17 februarie 2023 şi până la atingerea majoratului copilului minor, s-a încasat de la Morari Anatolii în beneficiul statului, taxa de stat în mărime 720,00 lei, în partea pretenției privind încasarea pensiei de întreținere.

La data de 20.06.2023, avocatul Nevreanschi Vladislav în interesele lui Morari Anatolii a declarat apel motivat împotriva hotărârii Judecătoria Orhei (sediul Central) din 10 mai 2023, solicitând repunerea în termen a cererii de apel, casarea parțială a hotărârii primei instanțe, cu modificarea hotărârii primei instanțe

Potrivit art. 58 Codul familiei, părinţii au drepturi şi obligaţii egale faţă de copii, indiferent de faptul dacă copiii sunt născuţi în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinții sau separat. Drepturile şi obligaţiile părinţilor, cu excepţiile prevăzute de prezentul cod, încetează din momentul atingerii majoratului sau obţinerii capacităţii depline de exerciţiu de către copil.

Conform art. 60 alin.(1) şi (2) din Codul familiei, părinţii au dreptul şi sunt obligaţi să-şi educe copiii conform propriilor convingeri, indiferent de faptul dacă locuiesc împreună sau separat. Părinţii poartă răspundere pentru dezvoltarea fizică, intelectuală şi spirituală a copiilor şi au prioritate la educaţia lor faţă de oricare alte persoane.

Potrivit art. 74 Codul familiei, părinţii sunt obligaţi să-şi întreţină copiii minori şi copiii majori inapţi de muncă care necesită sprijin material. Modul de plată a pensiei de întreţinere se determină în baza unui contract încheiat între părinţi sau între părinţi şi copilul major inapt de muncă. Dacă lipseşte un atare contract şi părinţii nu participă la

întreţinerea copiilor, pensia de întreţinere se încasează pe cale judecătorească, la cererea unuia dintre părinţi, a tutorelui copilului sau a autorităţii tutelare teritoriale.

Conform alin.(1) al art. 75 Codul familiei, pensia de întreţinere pentru copilul minor se încasează din salariul şi/sau din alte venituri ale părinţilor în mărime de 1/4 - pentru un copil, 1/3 - pentru 2 copii şi 1/2 - pentru 3 şi mai mulţi copii.

Potrivit dispozițiilor art. 76 Codul familiei, în cazurile când părintele care datorează întreținere copilului său are un salariu și/sau alte venituri neregulate sau fluctuabile ori primește salariu și/sau alte venituri, total sau parțial, în natură, ori nu are un salariu și/sau alte venituri, precum și în alte cazuri când, din anumite motive, încasarea pensiei de întreținere, sub forma unei cote din salariu și/sau alte venituri, este imposibilă, dificilă sau lezează substanțial interesele uneia dintre părți, instanța judecătorească poate să stabilească cuantumul pensiei de întreținere într-o sumă bănească fixă plătită lunar sau, concomitent, într-o sumă bănească fixă și sub forma unei cote din salariu și/sau alte venituri conform art.75. Cuantumul sumei bănești fixe încasate în conformitate cu alin.(1) se determină de instanța judecătorească, ținându-se cont de starea materială și familială a părților, de alte circumstanțe importante și păstrându-se, dacă este posibil, nivelul anterior de asigurare materială a copilului.

În acest context instanța menționează că, potrivit art. 18 alin. (1) din legea privind drepturile copilului nr. 338 din 15 septembrie 1994, ambii părinți, în egală măsură, sau persoanele subrogatorii legale, poartă răspunderea principală pentru dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală și socială a copilului, ținând cont în primul rând de interesele acestuia.

De asemenea, conform art. 18 alin. (1) al Convenției internaționale din 20 noiembrie 1989 cu privire la drepturile copilului, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, statele părți vor depune eforturi pentru asigurarea recunoașterii principiului potrivit căruia ambii părinți au o răspundere comună pentru creșterea și dezvoltarea copilului. Răspunderea pentru creșterea copilului și asigurarea dezvoltării sale le revine în primul rând părinților sau, după caz, reprezentanților săi legali. Aceștea trebuie să se conducă înainte de orice după interesul superior al copilului.

Reglementări similare se regăsesc și la art. 27alin. (2) din Convenție, care prevede că, părinților și oricăror altor persoane care au în grijă un copil le revine, în primul rând, responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităților și a mijloacelor lor financiare, condițiile de viață necesare dezvoltării copilului.

În pofida neparticipării la examinarea cauzei în instanța de fond a apelantului, în instanța de apel, Morari Anatolii a prezentat instanței informație privind veniturile acestuia, astfel conform informației nr. 37 din 05.06.2023 Morari Anatolii este angajat la ***** în calitate de *****, având un salariu net mediu lunar pentru perioada noiembrie 2022-mai 2023 în mărime de ***** lei (f.d. 42; 46-47).

Potrivit acordului adițional la contractul individual de muncă din 18.08.2021, apelantului Morari Anatolii i s-a stabilit un salariu lunar brut în mărime de *****lei pe o oră conform cantității orelor de muncă (f.d. 47).

Conform informației nr. 1 din 31.12.2023, eliberată de *****, Morari Anatolii pe perioada anului 2023 a avut un venit în mărime de***** lei (f.d. 100).

Colegiul Civil constată cu certitudine că, prima instanță a determinat corect raportul juridic dedus judecății, circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei au fost stabilite şi elucidate pe deplin, probelor prezentate li s-a dat apreciere completă, obiectivă și sub toate aspectele, iar în final a fost emis o hotărâre legală și întemeiată chiar dacă nu au fost prezentate actele suplimentare pe care apelantul le-a înaintat în instanța de apel.

Pornind de la minimul de existență stabilit pentru un copil, conform informaţiei Biroului Naţional de Statistică, pentru anul 2023, în medie pe lună pentru un copil în vârstă de 1 - 6 ani în sate de 2 232,30 de lei, precum creşterea în perioada de referinţă a indicilor prețurilor de consum, a costului produselor alimentare, nealimentare şi a serviciilor prestate populației etc.

În această ordine de idei, instanța de apel reține că informaţia oficială plasată pe site-ul statistica.md reflectă **minimul de existență** pe categorii de populație.

Privind minimul de existență, este evident că cuantumul acestuia este în permanentă creștere de la o perioadă la alta, ceea ce raportat la speță, implică cheltuieli mai mari pentru asigurarea nivelului minim pentru întreținerea fiecărui copil.

Din perspectiva prevederilor art.74 alin. (1), (2), (3), art.97 Codul familiei, art. 3 alin.(1), (2), art. 9 alin. (1), (2), (3), art. 18 alin.(1), (2),(3) Convenţia internaţională cu privire la drepturile copilului din 20 noiembrie 1989, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, interesul superior al copiilor este singurul criteriu după care se va călăuzi pentru a decide cu privire la exercitarea drepturilor părintești.

Pentru a-l determina, va ține seama de întregul complex de împrejurări menit să asigure copilului o dezvoltare fizică, morală și intelectuală armonioasă, interesând mai cu seamă, pe lângă posibilitățile materiale ale părinților, comportarea părinților înainte și după separare, gradul de atașament și preocupare pe care au manifestat fiecare din părinte față de copil, precum și legăturile afective ce s-au stabilit între părinte și copil.

Rezultând din specificul acțiunii deduse judecării, precum şi în scopul stabilirii temeiniciei sau netemeiniciei pretențiilor, alături de cele constatate, este indispensabil de a verifica, a aprecia obiectiv și multilateral criteriile enumerate în raport cu principiul superiorității interesului copilului.

Instanța de apel inclusiv prin prisma dispozițiilor art.46, art.98 din Codul familiei, reține că pensia de întreținere corect a fost încasată, începând cu data adresării cererii de chemare în judecată şi până la majoratul copiilor sau până la schimbarea situaţiei materiale a părţilor.

Cu referire la alegațiile apelantului referitor la încasarea din contul apelantului a ¼ din sursele bănești a acestuia, Colegiul Civil reține că art. 76 alin. (1) Codul familiei, în cazurile când părintele care datorează întreținere copilului său are un salariu și/sau alte venituri neregulate sau fluctuabile **ori primește salariu și/sau alte venituri, total sau parțial, în natură**, ori nu are un salariu și/sau alte venituri, precum și în alte cazuri când, din anumite motive, încasarea pensiei de întreținere, sub forma unei cote din salariu și/sau alte venituri, este imposibilă, dificilă sau lezează substanțial interesele uneia dintre părți, instanța judecătorească poate să stabilească cuantumul pensiei de întreținere într-o sumă bănească fixă plătită lunar sau, concomitent, într-o sumă bănească fixă și sub forma unei cote din salariu și/sau alte venituri conform art.75.

În acest sens, Colegiul Civil reține că la discreția reclamanților, ultimii pot solicita încasarea unei sume fixe sau în proporție, reieșind din cerințele acestora, raportate la actele prezentate de către aceștia.

Colegiul consideră că la încasarea pensiei pentru întreţinerea copilului minor instanţa de fond a ţinut cont de starea materială şi familială a părţilor, de alte circumstanţe importante pentru a păstra un nivel decent de asigurare materială a copiilor, în situaţia în care obligaţia de întreţinere revine ambilor părinţi, nu doar aceluia cu care locuieşte copilul.

Modificările survenite la nivel socio-economic în perioada de referinţă au impus stabilirea cuantumului pensiei pentru întreţinerea copilului minor stabilit în sumă de 2 000,00 lei, începând cu necesitățile unui trai decent raportate la posibilitățile apelantului care este apt din punct de vedere fiziologic.

Or, datele statistice menționate reflectă minimul de existență pentru un copil în vârstă de 1-6 ani, care înregistrează măriri de la semestru la semestru, însă creșterea și îngrijirea unui copil nu poate fi limitată la acest minim. Informația Biroului Național de Statistică are un caracter de reper la stabilirea cuantumului minim al pensiei pentru întreţinerea unui copil minor, fiind luate în considerare şi interesele copilului, posibilitățile economice ale ambilor părinți, ocupaţia acestora, precum și faptul cu cine locuieşte copilul.

Prin urmare, instanța de judecată reține ca fiind rezonabil menținerea unui nivel de trai al copiilor, care să corespundă necesităților acestora, or, întreținerea oferită de părinte trebuie să corespundă intereselor și necesităților copilului, care să asigure dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală, morală și socială, că creeze condiții de viață necesare dezvoltării copiilor, totodată, este de menționat că ambii părinți sunt obligați să contribuie la întreținerea copilului în egală măsură.

Astfel că stabilirea cuantumului pensiei de întreținere a copilului minor în mărimea de 2 000,00 lunar în privința minorului ***** este justă, pârâtul/apelant fiind în imposibilitate să răstoarne concluziile instanței de fond.

În consecință, Colegiul atestă despre lipsa temeiurilor de a interveni în soluția instanței de fond, deoarece ultima corect a stabilit starea de fapt și corect a identificat și aplicat cadrul legal pertinent situației litigioase, dedusă judecății, motivele invocate de apelant în necesitatea combaterii concluziei instanței de fond în partea casării hotărârii instanței de fond urmând a fi respinse.

Astfel, din considerentele menţionate şi având în vedere faptul că, hotărârea primei instanţe este întemeiată şi legală, iar motivele invocate de apelant sunt neîntemeiate, Colegiul Civil ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat şi de a menţine hotărârea primei instanţe.

În conformitate cu art. 385 lit. a) CPC, Colegiul civil,-

Decide:

Cererea de apel declarată de avocatul Nevreanschi Vladislav în interesele lui Morari Anatolii se respinge.

Se menține hotărârea judecătoriei Orhei, sediul Central din 10 mai 2024, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată formulată de Cernalevschi Alina către Morari Anatolii, cu privire la încasarea pensiei de întreținere a copilului minor.

Decizia este definitivă, însă poate fi atacată cu recurs, la Curtea Supremă de Justiție, în termen de două luni de la comunicare, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele completului,
judecător Elena Grumeza

Judecătorii: Stanislav Grosu Natalia Costaș